EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 01 15
COM(2024) 8 final

2024/0004 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo Lenkijai leidžiama taikyti lengvatinius akcizo tarifus labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Europos Sąjungos energinių produktų ir elektros energijos apmokestinimas reglamentuojamas 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičiančia Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą[1] (toliau – Energijos mokesčių direktyva, arba Direktyva).

Pagal Direktyvos 19 straipsnio 1 dalį, be Direktyvoje, visų pirma jos 5, 15 ir 17 straipsniuose, išdėstytų nuostatų, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai leisti bet kuriai valstybei narei toliau atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.

2023 m. birželio 19 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2023/1197[2] Lenkijai buvo leista taikyti lengvatinius akcizo tarifus labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras. Šis leidimas nustojo galioti 2023 m. birželio 30 d.

Lenkija siekia gauti leidimą toliau taikyti laikinai sumažintus nacionalinius mokesčio tarifus labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras, nesiekiančius minimalaus apmokestinimo lygio, nustatyto Direktyvos 9 straipsnyje ir Direktyvos I priedo C lentelėje.

Prašomas galiojimo laikotarpis – šeši mėnesiai, kuris nėra ilgesnis nei pagal Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnio 2 dalį leidžiamas maksimalus laikotarpis.

2023 m. birželio 30 d. raštu Lenkijos valdžios institucijos pranešė Komisijai apie savo ketinimą taikyti šią laikiną priemonę kitą šešių mėnesių laikotarpį nuo 2023 m. liepos 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. 2023 m. rugsėjo 8 d., taip pat 2023 m. spalio 5 ir 13 d. Lenkijos valdžios institucijos pateikė papildomos informacijos.

Nukrypti leidžiančios nuostatos prašymas yra susijęs su lengvatinių akcizo tarifų taikymu labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras.

Lenkijos valdžios institucijos nurodė, kad dėl kasmetinio minimalių nacionalinėmis valiutomis išreikštų tarifų atnaujinimo, kuris euro nepriėmusioms valstybėms narėms yra privalomas pagal Direktyvos 13 straipsnį, ir laikinai išaugusio (ir nepalankaus) euro ir zloto (EUR / PLN) valiutos kurso pirmąją 2022 m. spalio mėn. darbo dieną reikėtų padidinti nagrinėjamųjų produktų apmokestinimo lygius[3].

Nors nuo to laiko zloto kursas grįžo į palankesnį lygį, 13 straipsnyje nustatytose taisyklėse į tai neatsižvelgiama, todėl vienintelis būdas Lenkijai išlaikyti pastovius nagrinėjamųjų energinių produktų apmokestinimo lygius būtų teikti prašymą taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą. Lenkijos teigimu, jeigu ši nukrypti leidžianti nuostata nebūtų taikoma, reikėtų padidinti šiems produktams taikomus apmokestinimo lygius.

---

1 OL L 283, 2003 10 31, p. 51–70.

2 OL L 158, 2023 6 21, p. 71.

3 2023 m. taikomas 4,8320 PLN už eurą kursas, 2022 m. – 4,5826 PLN už eurą, 2024 m. – 4,6123 PLN už eurą.

Lenkijos prašymo tikslas – sušvelninti neigiamą poveikį, kuris gali atsirasti dėl Energijos mokesčių direktyvos 13 straipsnyje numatyto koregavimo, išlaikant atitinkamus dabartinius nacionalinių mokesčių tarifų lygius, kurie yra mažesni už Direktyvoje nustatytus atitinkamus minimalius apmokestinimo lygius. Tai atitiktų eurais išreikštų nacionalinių mokesčių tarifų sumažėjimą, palyginti su minimaliais tarifais, atsiradusį dėl euro ir PLN keitimo kurso skirtumo po metinio koregavimo, atlikto pagal Direktyvos 13 straipsnį. Tokie nepakitę nacionaliniai tarifai taip pat būtų taikomi kitiems šildymui skirtiems energiniams produktams, pagal tos pačios Direktyvos 2 straipsnio 3 dalį.

Lenkijos valdžios institucijų teigimu, dėl didelės infliacijos ir kylančių energinių produktų kainų susidariusi socialinė ir ekonominė padėtis išlieka rimta problema Lenkijos visuomenei.

Be kitų priimtų priemonių[4], Lenkija pabrėžė tokios nukrypti leidžiančios nuostatos svarbą dėl neigiamo staigaus energijos pardavimo kainų padidėjimo poveikio, kuris yra viena iš Rusijos invazijos į Ukrainą pasekmių. Lenkijos valdžios institucijos pabrėžė, kad ši padėtis kartu su nepažabota infliacija turi tiesioginę įtaką tiek namų ūkiams, tiek įmonėms.

Šiuo atžvilgiu Lenkija nurodė, kad tokiu akcizo tarifo sumažinimu gali pasinaudoti visi vartotojai, perkantys energinius produktus, kuriems taikoma nukrypti leidžianti nuostata[5]. Šiuo tikslu Lenkijos valdžios institucijos pateikė toliau pateiktą diagramą, kurioje parodyta bendra šių energinių produktų vartojimo tendencija[6].

1 diagrama. Energinių produktų vartojimas (2006–2021 m.)[7]

4 Be kitų 2022 m. vykdytų veiksmų, Lenkija priėmė teisės aktų rinkinį (vadinamąjį Antiinfliacinį skydą), kuriuo siekiama kuo labiau sumažinti neigiamą infliacijos poveikį. Šiuo atžvilgiu Lenkija įvedė pagalbą iki ES minimalaus apmokestinimo lygio sumažindama akcizo tarifus tam tikriems variklių degalams, lengvajam krosnių kurui ir elektros energijai. Šis laikinas teisės aktų rinkinys nebetaikomas nuo 2023 m. sausio 1 d.
Lenkijos valdžios institucijos taip pat paminėjo, kad direktyvos 15 straipsnio 1 dalies h punktas buvo iš dalies perkeltas į Lenkijos teisės aktus (t. y. namų ūkių ir tam tikrų kitų konkrečių naudotojų šildymui naudojamiems anglių ir dujų produktams, kurių KN kodai yra 2705 00 00, 2711 11 00, 2711 21 00 ir 2711 29 00, netaikomas akcizas).

5 Remiantis nacionaliniais skaičiavimais, tiesioginių naudos gavėjų skaičius Lenkijoje būtų maždaug 6 100 mokesčių mokėtojų, daugiausia verslininkų (įskaitant 5 600 apmokestinamųjų asmenų, teikiančių deklaracijas dėl anglių produktų).

6 Iš centrinės statistikos tarnybos gauti duomenys (šiuo klausimu žr. https://stat.gov.pl/wyszukiwarka/?query=tag:zu%C5%BCycie+w%C4%99gla+kamiennego).

7 2022 m. duomenys bus paskelbti tik 2023 m. gruodžio 20 d. Lenkijos valdžios institucijos taip pat pabrėžė, kad Centrinės statistikos tarnybos nurodytos atskirų produktų vartojimo kategorijos ir (arba) sektoriai neturi sutapti su vartojimo kategorijomis, kurioms taikomas efektyvusis akcizas (pvz., į

Metai	Anglys (tūkstančiai tonų)	Gamtinės dujos TJ	Labai sieringas mazutas (tūkstančiai tonų)
2006	83,483	493,544	1,750
2007	84,230	499,571	1,711
2008	80,323	505,922	1,609
2009	73,842	488,179	1,615
2010	81,979	519,923	1,587
2011	79,108	515,162	1,403
2012	75,165	552,579	1,171
2013	77,300	560,164	876
2014	72,768	542,598	795
2015	72,283	553,964	1,056
2016	74,176	592,114	1,049
2017	74,637	628,517	924
2018	74,232	660,336	813
2019	68,302	691,543	785
2020	62,404	694,653	802
2021	69,621	741,000	889

Iš pirmiau pateiktos diagramos matyti, kad 2006–2010 m. anglių vartojimas išliko palyginti stabilus, o nuo 2010 m., nepaisant tam tikrų svyravimų, pastebimai sumažėjo. Tačiau 2021 m. anglių vartojimas šiek tiek atsigavo ir, palyginti su 2020 m., padidėjo.

2006–2021 m. duomenų analizė rodo gamtinių dujų vartojimo didėjimo tendenciją. Apskritai gamtinių dujų vartojimas didėjo.

Lenkijos valdžios institucijos pabrėžė, kad 2006–2021 m. labai sieringo mazuto vartojimas sumažėjo. Jos taip pat pridūrė, kad, nors ir buvo bendra mažėjimo tendencija, 2015 ir 2021 m. jis šiek tiek padidėjo.

Remiantis Energetikos forumo[8] skaičiavimais, 2022 m. suvartota maždaug 66 000 000 tonų anglių, t. y. maždaug 4 000 000 tonų mažiau, palyginti su ankstesniais metais. Tai rodo, kad pastaraisiais metais stebima bendra mažėjimo tendencija.

Lenkijos valdžios institucijos taip pat teigė, kad 2022 m. iš užsienio perkamos dujos, skirtos Lenkijos vartotojų poreikiams patenkinti, sudarė 154,5 TWh (556 200 Tj), be to, papildomai

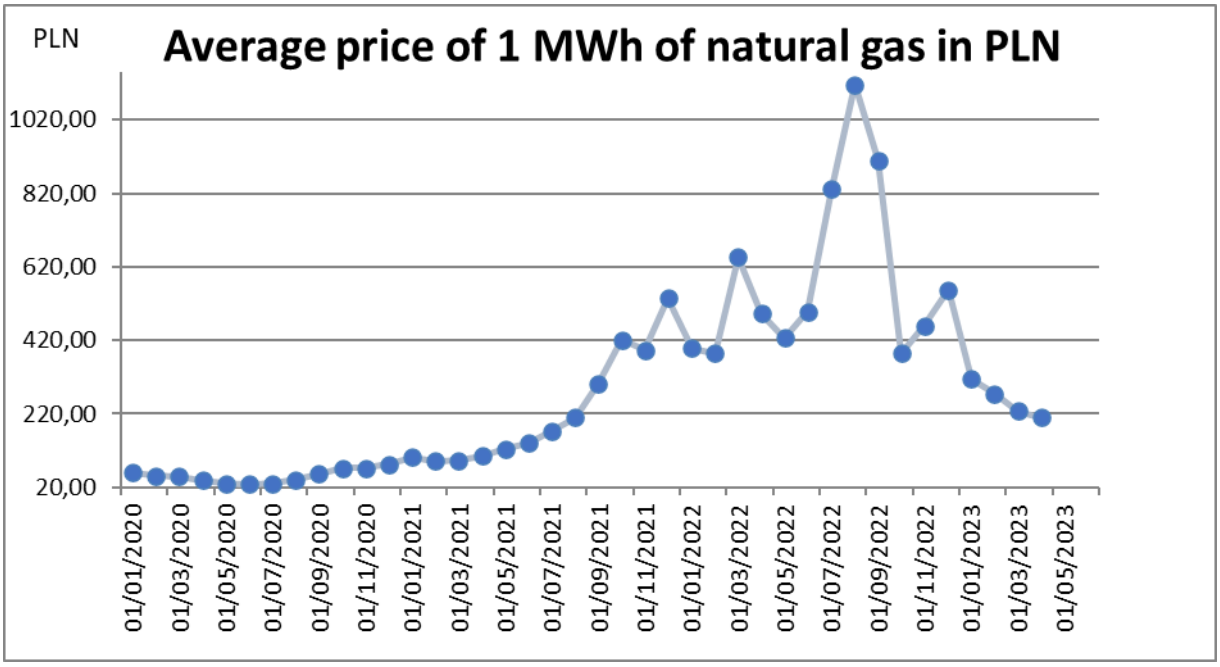
Centrinės statistikos tarnybos sąrašą įtrauktos namų ūkių naudojamos gamtinės dujos, o pagal akcizų taisykles vartojimas akcizais neapmokestinamas).

[8] Žr., pavyzdžiui, https://nettg.pl/gornictwo/196416/gornictwo-wegiel-do-polski-plynal-wartkim-strumieniem

buvo suvartota 39,8 TWh (143 280 Tj) dujų iš vidaus šaltinių. Bendras dujų tiekimas iš užsienio 2022 m. apėmė importą ir pirkimą ES viduje. 2022 m. Lenkijos vartotojų poreikiams patenkinti iš viso nupirkta 699 480 Tj dujų[9]. Remdamasi tuo pačiu informacijos šaltiniu, Lenkija pažymėjo, kad 2021 m. dujų pirkimas siekė 831 960 Tj, o 2020 m. – 768 960 Tj. Remdamasi lentelėje pateiktais duomenimis, Lenkija pažymėjo, kad ankstesnių metų didėjimo tendencija turėtų išlikti.

Kainų didėjimui parodyti Lenkijos valdžios institucijos pateikė toliau pateiktą diagramą (2 diagrama), kurioje parodyta vidutinė gamtinių dujų kaina nuo 2020 m. sausio mėn. iki 2023 m. gegužės mėn.

2 diagrama. Vidutinė gamtinių dujų kaina (2020–2023 m.)[10]

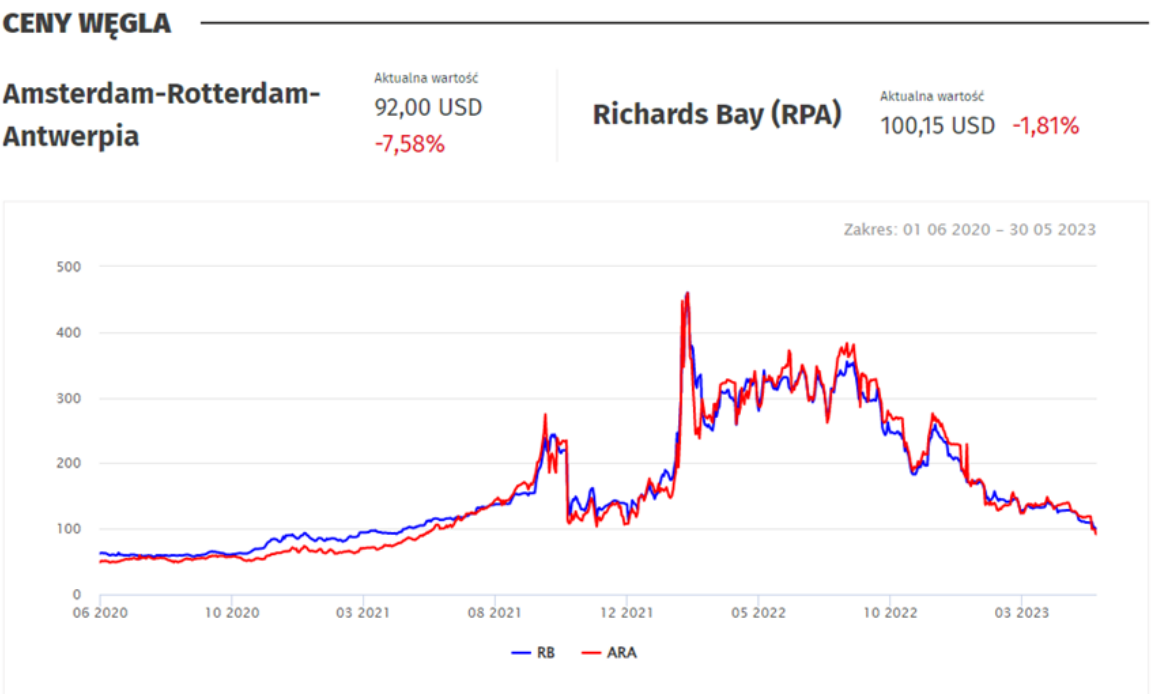

Iš toliau pateiktos diagramos (3 diagrama), kurią taip pat pateikė Lenkijos valdžios institucijos, matyti istorinių anglių ir gamtinių dujų kainų tendencijos atitinkamose didmeninėse rinkose, taip pat kainų padidėjimas 2022 m., susijęs su Rusijos agresijos prieš Ukrainą poveikiu.

3 diagrama. Anglių ir gamtinių dujų momentinė kaina JAV doleriais (2020–2023 m.)[11]

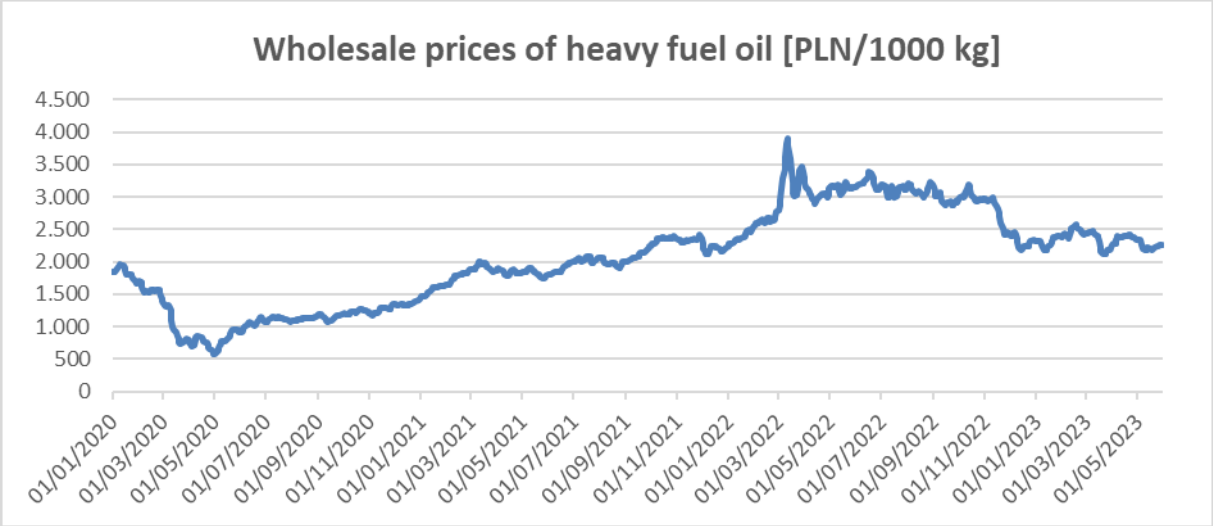
[9] Dar žr. https://www.ure.gov.pl/pl/paliwa-gazowe/charakterystyka-rynku/11092,2022.html

[10] Iš Lenkijos elektros biržos (POLPX) gauti duomenys.

Toliau pateiktoje diagramoje (4 diagrama) Lenkijos valdžios institucijos papildomai pateikė didmenines labai sieringo mazuto kainas (2020–2023 m.)[12].

4 diagrama. Didmeninės labai sieringo mazuto kainos (2020–2023 m.)

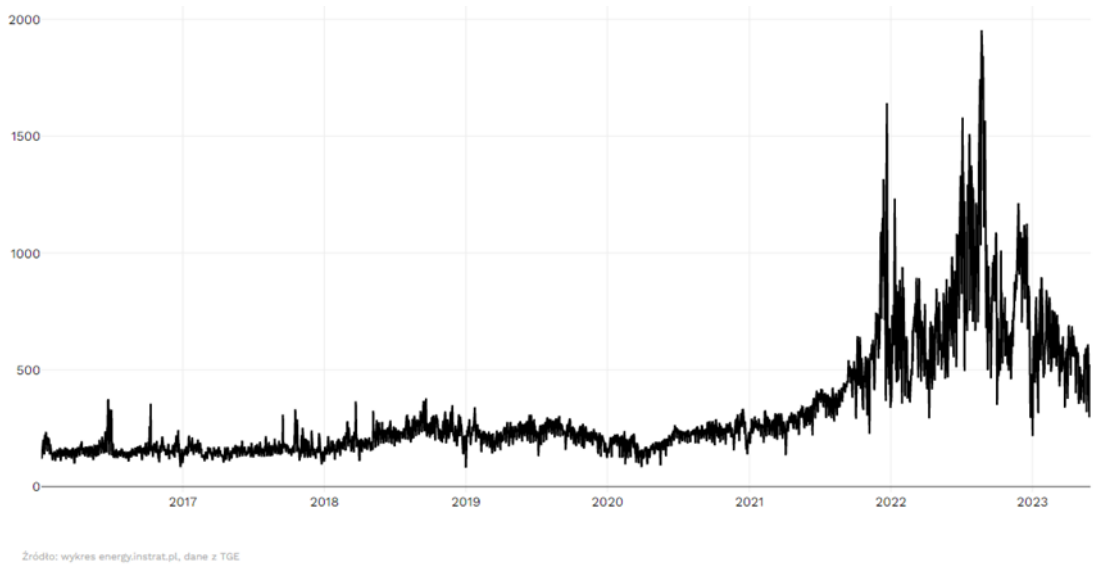
Galiausiai toliau pateiktoje diagramoje (5 diagrama) Lenkijos valdžios institucijos pateikė paros energijos kainas Lenkijos elektros energijos biržoje (POLPX).

---

11 Duomenys pagal ARA Amsterdamo / Roterdamo / Antverpeno ir Ričards Bėjaus (Pietų Afrika) rinkas;. https://www.wnp.pl/gornictwo/notowania/ceny_wegla/, 2023 m. birželio mėn.
Ceny węgla – anglių kaina; *aktualna wartość* – faktinė vertė; *zakres* – apimtis / laikotarpis]

12 Pagal ORLEN didmeninių kainų duomenis.

5 diagrama. Paros energijos kainos (2016–2023 m.)

Dėl susijusių produktų mokesčių lygių Lenkijos valdžios institucijos pateikė toliau esančią lentelę (A lentelę), kurioje lyginami pagal Direktyvą kiekvienam su jų prašymu susijusiam produktui taikomi minimalūs apmokestinimo lygiai ir atitinkami šiuo metu Lenkijoje galiojantys tarifai (2023 m. sausio mėn.). Jos pabrėžė, kad šiuo atžvilgiu šildymo kuro akcizo tarifai vienodai taikomi ir nekomerciniams, ir komerciniams klientams.

A lentelė

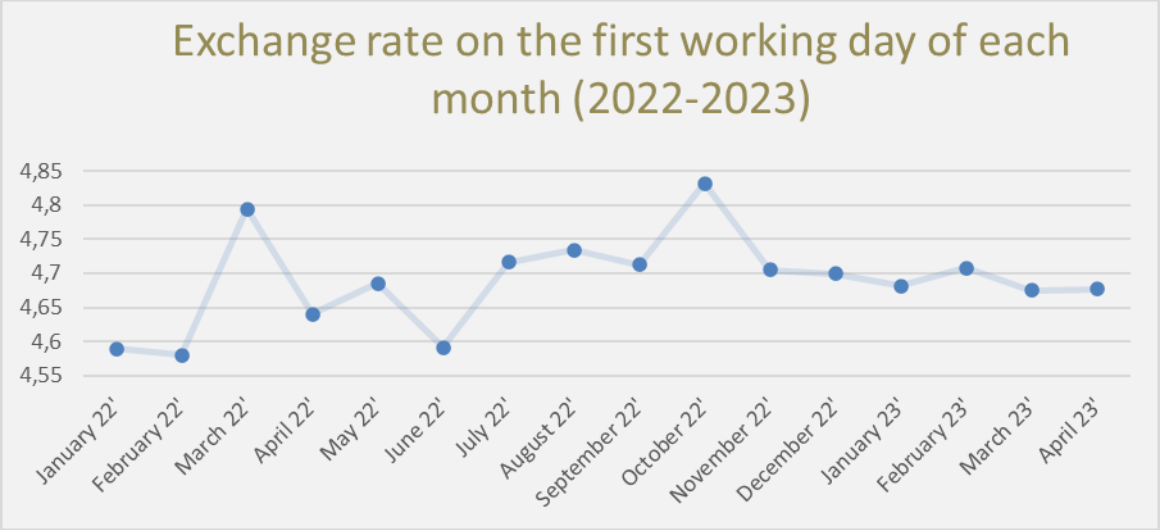
Energinis produktas	**Minimalus ES apmokestinimas (EUR)**	**EUR / PLN (2023 m.)**	**Minimalus ES apmokestinimas 2023 m. (PLN)**	**Akcizas 2022 m. (PLN)**	**Akcizas 2023 m. nekeičiant akcizo tarifo (EUR)**	**Skirtumas tarp minimalaus ES apmokestinimo ir faktinio apmokestinimo (PLN)**	**Skirtumas tarp minimalaus ES apmokestinimo ir faktinio apmokestinimo (EUR)**	**Minimalaus ES apmokestinimo pokytis faktinio apmokestinimo atžvilgiu (%)**
Labai sieringas mazutas *(PLN už 1 000 kg)*	15	4,832	72,48	69	14,2798	3,48	0,72	5,04
Gamtinės dujos *(PLN už viršutinio šilumingumo gigadžaulį)*	0,3	4,832	1,45	1,38	0,2856	0,07	0,01	5,04
Anglys ir koksas *(PLN už viršutinio šilumingumo gigadžaulį)*	0,3	4,832	1,45	1,38	0,2856	0,07	0,01	5,04

Atsižvelgiant į pirmiau pateiktą lentelę, Lenkijos valdžios institucijų teigimu, Direktyvoje nustatytų minimalių apmokestinimo lygių ir visiems su institucijų prašymu susijusiems energiniams produktams taikomų Lenkijos tarifų skirtumas atitinka 5,04 %.

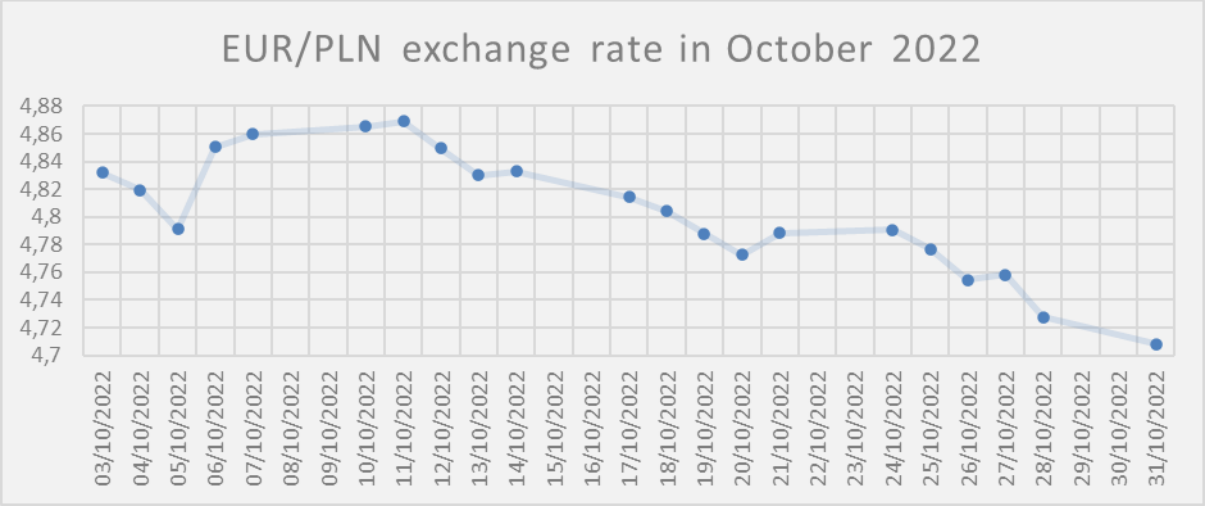
Lenkijos teigimu, akcizas yra būtent ta kainos sudedamoji dalis, kurią galima trumpuoju laikotarpiu kontroliuoti siekiant sušvelninti nepageidaujamą metinio koregavimo, atlikto pagal Direktyvos 13 straipsnį, poveikį.

Pagrįsdamos savo prašymą, Lenkijos valdžios institucijos pateikė Komisijai toliau pateiktas diagramas, kuriose pateiktas i) valiutos kursas, taikomas pirmą kiekvieno mėnesio darbo dieną nuo 2022 m. sausio mėn. iki 2023 m. balandžio mėn. (6 diagrama); ii) šio valiutos kurso pokyčiai 2022 m. spalio mėn. (7 diagrama) ir iii) 2022 m. vidutinis mėnesinis valiutos kursas (8 diagrama).

6 diagrama. EUR / PLN valiutos kursas pirmąją kiekvieno mėnesio darbo dieną (2022–2023 m.)

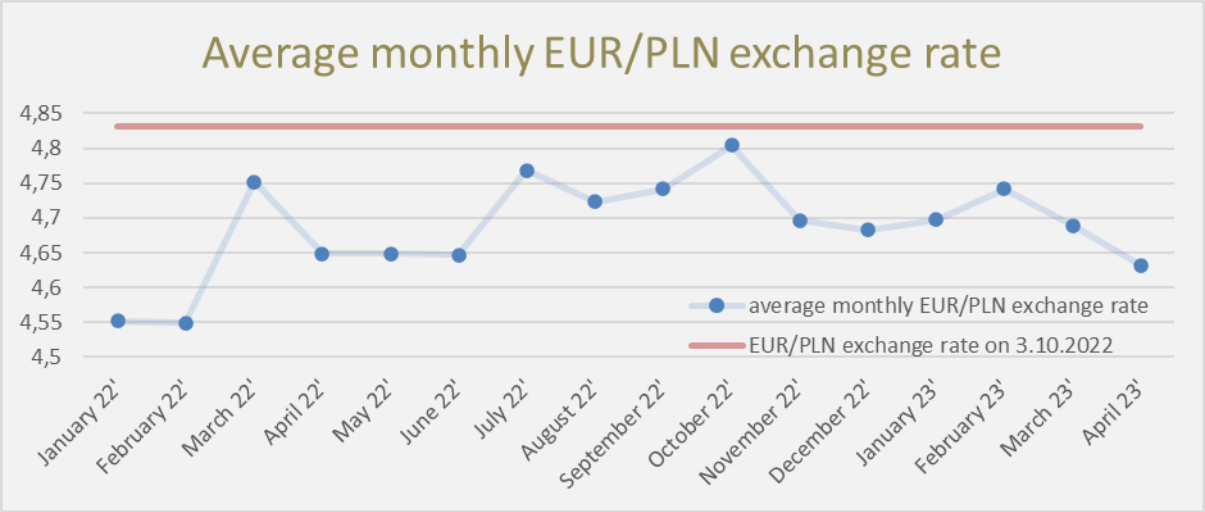
7 diagrama. EUR / PLN valiutos kursas spalio mėn. (2022 m.)

Remdamosi pirmiau pateikta diagrama, Lenkijos valdžios institucijos pabrėžė, kad 2022 m. spalio 11 d. pasiekęs aukščiausią lygį, EUR / PLN kursas palaipsniui mažėjo.

Be to, jos pabrėžė, kad, remiantis toliau pateikta diagrama, 2022 m. spalio mėn. valiutos kursas buvo didžiausias 2022 m.

8 diagrama. Vidutinis mėnesinis EUR / PLN valiutos kursas (2022–2023 m.)

Atsižvelgdamos į pirmiau minėtose diagramose pateiktą informaciją Lenkijos valdžios institucijos pabrėžė, kad 2022 m. spalio mėn.[13], kaip atskaitos taško, naudojimas metiniam koregavimui pagal Direktyvos 13 straipsnį Lenkijai turėjo neigiamą poveikį, ypač atsižvelgiant į Lenkijos valiutos kurso svyravimą. Lenkijos valdžios institucijų teigimu, šiuo koregavimu neatsižvelgiama į ekonominių pokyčių dinamiką, o valiutos kurso svyravimai laikotarpiu nuo konkrečių metų spalio mėn. iki kitų metų rugsėjo mėn. pabaigos nėra svarbūs. Norėdamos pateikti papildomų šio neigiamo poveikio įrodymų jos pateikė toliau esantį pavyzdį (B lentelę), pabrėždamos, kad su jų prašymu susijusių energinių produktų akcizų tarifai atitiktų Direktyvoje nustatytus minimalius lygius, jei metinis koregavimas būtų grindžiamas 2022 m. sausio mėn. galiojusiu valiutos kursu.

[13] Pirmąją 2022 m. spalio mėn. darbo dieną minėta vertė buvo didžiausia 2022 m. ir siekė 4,832 PLN už eurą.

B lentelė

Su prašymu susiję energiniai produktai	Minimalūs ES apmokestinimo lygiai (eurais)	Akcizo tarifas (Lenkijos zlotais)	Mokesčio tarifas, pagrįstas vidutiniu mėnesiniu EUR / PLN valiutos kursu 2022 m. sausio mėn.	Tarifas 2023
Anglys ir koksas (už viršutinio šilumingumo gigadžaulį)	0,3	1,38	0,3 * 4,55 ≈ 1,37	Nieko keisti nereikia
Gamtinės dujos (už viršutinio šilumingumo gigadžaulį)	0,3	1,38	0,3 * 4,55 ≈ 1,37	Nieko keisti nereikia
Labai sieringas mazutas (už 1000 kg)	15	69	15 * 4,55 ≈ 68	Nieko keisti nereikia

Atsižvelgdama į tai, kad 2023 m. taikytas 4,8320 PLN / EUR valiutos kursas (2022 m. šis kursas buvo 4,5826 PLN, o 2024 m. jis vėl pasieks 4,6123 PLN lygį), ir siekdama išlaikyti direktyvoje nustatytus ES minimalius lygius, Lenkija mano, kad reikėtų padidinti pirmiau nurodytiems energetikos produktams taikomus akcizo tarifus. Todėl, Lenkijos valdžios institucijų teigimu, nukrypti leidžianti nuostata yra būtina.

Lenkijos valdžios institucijų nuomone, nagrinėjamiems energiniams produktams taikomų akcizo tarifų pokyčio poveikį biudžetui įvertinti sudėtinga. Tačiau jos patvirtino, kad, kadangi tarifų korekcija yra nedidelė, ji neturėtų daryti didelės įtakos biudžeto pajamoms, ypač dėl to, kad dėl didelių energijos nešėjų kainų gaunamos didesnės biudžeto pajamos iš PVM[14].

Numatoma, kad biudžeto išlaidos per laikotarpį, kuriam prašoma taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, sieks 6,5 mln. PLN (remiantis vartojimo duomenimis ir 2022 m. pajamomis). Toliau Lenkijos valdžios institucijų pateiktoje lentelėje (C lentelė) šiuo atžvilgiu nurodomas kiekvieno susijusio energinio produkto poveikis biudžetui.

C lentelė

[14] Lenkijos institucijų skaičiavimais, gavėjams, kuriems netaikomas atleidimas nuo akcizų mokėjimo (dauguma subjektų, naudojančių anglis ir gamtines dujas šildymo tikslais, pvz., namų ūkiai arba daug energijos naudojančios įmonės, yra atleisti nuo akcizų mokėjimo), dėl šio pakeitimo padidėtų išlaidos: **labai sieringo mazuto** atveju – maždaug 0,4 PLN/kg (maždaug 0,5 PLN/kg su PVM), **anglių** atveju – maždaug 1,67 PLN už toną (2 PLN už toną su PVM), o E grupės **gamtinių dujų**, kurių sudėtyje yra daug metano, atveju – maždaug 0,2 PLN už kubinį metrą (0,27 PLN/kg/m^3 su PVM).

Akcizais apmokestinami produktai	Poveikis biudžetui, susijęs su akcizu, taikytu 2023 m. šešių mėnesių laikotarpiu [mln. PLN]
Labai sieringas mazutas ir kitas šildymui naudojamas kuras	0,5
Gamtinės dujos ir kitas šildymui naudojamas dujinis kuras	4,2
Anglys ir koksas	1,8

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Direktyvos 19 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„*Be ankstesniuose straipsniuose išdėstytų nuostatų, ypač 5, 15 ir 17 straipsniuose, Taryba, Komisijai pasiūlius, bet kuriai valstybei narei gali vieningai leisti toliau atleisti nuo mokesčių ar juos sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.*“

Direktyvos 13 straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas, kad valstybėse narėse, kurios nepriėmė euro, euro vertė nacionaline valiuta, kuri turi būti taikoma apskaičiuojant apmokestinimo lygių vertę, nustatomas vieną kartą per metus. Taikomas pirmąją spalio mėnesio darbo dieną galiojantis keitimo kursas, paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Nustatytas keitimo kursas įsigalioja nuo kitų kalendorinių metų sausio 1 d.

Direktyvos 13 straipsnio 2 dalyje nurodyta: „*Kasmet koreguojant apmokestinimo lygius, kaip numatyta 1 dalyje, valstybės narės gali palikti galioti tuo metu taikomas mokesčių sumas, jeigu, konvertavus eurais išreikštas apmokestinimo lygio sumas, nacionaline valiuta išreikštas apmokestinimo lygis padidėtų mažiau negu 5 % arba 5 eurais (priklausomai nuo to, kuri suma yra mažesnė).*“

Atitinkami Lenkijos nacionaliniai kursai, konvertuoti pagal 13 straipsnio 1 dalį, yra šiek tiek didesni už 5 % nuokrypį, leidžiamą pagal tos pačios direktyvos 13 straipsnio 2 dalį. Prašydamos taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, pagal kurią galėtų neindeksuoti nacionalinių tarifų, Lenkijos valdžios institucijos prašo labai nedidelio (mažesnio nei 1 procentinis punktas) laikino metiniam tarifų koregavimui taikomo paklaidos lygio padidinimo ribotam laikotarpiui.

Taikydamos prašomą ribotą laiką galiosiančią nukrypti leidžiančią nuostatą, Lenkijos valdžios institucijos ketina sušvelninti neigiamą poveikį, kurį taikant Direktyvos 13 straipsnį sukeltų apmokestinimo lygių padidėjimas dėl išaugusio euro ir zloto (EUR / PLN) kurso. Apmokestinimo lygių sumažinimas atitiktų sumą, susidariusią dėl valiutos kurso skirtumo po metinio koregavimo, atlikto pagal Direktyvos 13 straipsnį.

Lenkija mano, kad laikinąja priemone turėtų būti iš dalies palengvinta dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis Lenkijos vartotojų patiriama socialinė ir ekonominė našta. Šiuo klausimu Lenkijos valdžios institucijos nurodė, kad mokesčių sumažinimas taip pat būtų naudingas atitinkamų energinių produktų pardavėjams.

Galimybė išlaikyti tokį mokesčių sumažinimą yra leistina pagal Direktyvos 19 straipsnį, nes jo paskirtis – leisti valstybėms narėms papildomai atleisti nuo mokesčio ar jį sumažinti remiantis konkrečios politikos sumetimais.

Ribotas šešių mėnesių galiojimo laikotarpis nėra ilgesnis nei maksimalus laikotarpis, leidžiamas pagal Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnio 2 dalį, kurioje šios rūšies priemonei numatytas maksimalus šešerių metų laikotarpis su galimybe jį pratęsti.

Tačiau nukrypti leidžianti nuostata neturėtų trukdyti Tarybai ateityje priimti teisės aktą, pagrįstą Komisijos pasiūlymu iš dalies pakeisti Energijos mokesčių direktyvą[15].

Valstybės pagalbos taisyklės

Lenkijos valdžios institucijų numatytas laikinas mokesčių sumažinimas atitinka Direktyvos I priedo A lentelėje nustatytus atitinkamus minimalius apmokestinimo lygius.

Šiuo pasiūlymu nedaromas poveikis jokiam pagal valstybės pagalbos taisykles atliekamam Lenkijos priemonės vertinimui. Be to, pasiūlymu dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo nepanaikinama valstybės narės pareiga užtikrinti atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Komisija turi išnagrinėti kiekvieną prašymą taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą pagal Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnį atsižvelgdama į: i) tinkamą vidaus rinkos veikimą; ii) poreikį užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir iii) ES sveikatos, aplinkos, energetikos ir transporto politiką.

Kaip pabrėžė Lenkijos institucijos, tokiu mokesčių sumažinimu siekiama iš dalies palengvinti socialinę ir ekonominę naštą, kuri tektų Lenkijos gyventojams padidėjus mokesčiams dėl išaugusio euro ir zloto keitimo kurso ir nepažabotos infliacijos, kuri daro poveikį namų ūkiams ir įmonėms ir kuri iš dalies yra dėl konflikto Ukrainoje pastaruoju metu padidėjusių kainų pasekmė.

Dėl šios situacijos laikinas sumažinimas neturėtų paveikti ES vidaus prekybos. Atsižvelgiant į ribotą poveikį ir trukmę, prašoma priemonė neturėtų iškreipti konkurencijos ir trukdyti vidaus rinkos veikimui.

Kaip pabrėžiama komunikate „RePowerEU“[16], Komisija ragina valstybes nares imtis priemonių, skatinančių taupyti energiją ir mažinti iškastinio kuro vartojimą, taip pat sutelkiant dėmesį į pažeidžiamus namų ūkius ir įmones. Tačiau, atsižvelgiant į trumpą priemonės galiojimo trukmę ir šiuo metu susiklosčiusias išskirtines aplinkybes, susijusias su geopolitine padėtimi, prašoma nukrypti leidžianti nuostata atrodo tinkama ir proporcinga. Priemone taip pat atsižvelgiama į poreikį Energijos mokesčių direktyvos 19 straipsnyje nurodytus konkrečios politikos, visų pirma ES aplinkos politikos, tikslus suderinti su būtinybe užtikrinti įmonėms ir namų ūkiams įperkamą energiją.

---

15 Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria pakeičiama Sąjungos energinių produktų ir elektros energijos mokesčių struktūra (nauja redakcija), 2021 7 14, 563*final* 2021/0213 (CNS).

16 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „*REPowerEU*“: *bendri Europos veiksmai įperkamesnei energijai bei saugesnei ir tvaresnei energetikai užtikrinti*“ (COM(2022) 108 *final*, 2022 3 8).

Atsižvelgiant į šias aplinkybes ir į tai, kad priemonės taikymas yra laikinas ir ribotos apimties, suteikti prašomą leidimą yra tikslinga.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Tarybos direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pati netiesioginio apmokestinimo sritis, kuriai taikomas SESV 113 straipsnis, nepriklauso išimtinei Europos Sąjungos kompetencijai, kaip apibrėžta SESV 3 straipsnyje.

Tačiau pagal Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnį Tarybai pagal antrinę teisę yra suteikta išimtinė kompetencija, vadovaujantis minėta nuostata, leisti valstybei narei toliau taikyti atleidimą nuo mokesčių ar juos sumažinti. Taigi pačios valstybės narės be Tarybos to padaryti negali. Todėl subsidiarumo principas šiam įgyvendinimo sprendimui netaikomas. Bet kuriuo atveju, kadangi šis aktas nėra teisėkūros procedūra priimamo akto projektas, jo pagal Sutarčių protokolą Nr. 2 nereikia perduoti nacionaliniams parlamentams peržiūrėti, ar jis atitinka subsidiarumo principą.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą.
Mokesčių sumažinimu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.
Mokesčių sumažinimas taikomas ribotą šešių mėnesių laikotarpį.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė – Tarybos įgyvendinimo sprendimas.
Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnyje numatyta tik ši priemonė.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Priemonei įgyvendinti galiojančių teisės aktų vertinimo atlikti nereikia.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Šis pasiūlymas grindžiamas Lenkijos pateiktu prašymu ir skirtas tik šiai valstybei narei.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Šis pasiūlymas yra susijęs su leidimo suteikimu vienai valstybei narei jos pačios prašymu, tad jo poveikio vertinimas nereikalingas.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Šia priemone supaprastinimas nenumatytas.
Priemonė priimama Lenkijai pateikus prašymą ir yra skirta tik šiai valstybei narei.

- **Pagrindinės teisės**

Ši priemonė pagrindinėms teisėms įtakos neturi.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šia priemone nesukuriama jokios finansinės ar administracinės naštos Europos Sąjungai. Todėl pasiūlymas neturi poveikio Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Įgyvendinimo planas nebūtinas. Pasiūlymas yra susijęs su leidimo sumažinti mokestį suteikimu vienai valstybei narei jos pačios prašymu. Leidimas suteikiamas ribotam šešių mėnesių laikotarpiui.

Taikomi mokesčių tarifai bus mažesni už Energijos mokesčių direktyva (9 straipsnis) nustatytus minimalius apmokestinimo lygius.

Priemonę galima įvertinti, jeigu bus pateiktas prašymas pratęsti jos galiojimą pasibaigus galiojimo laikotarpiui.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Aiškinamųjų dokumentų dėl šio pasiūlymo perkėlimo į nacionalinę teisę nereikia.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnyje nustatyta, kad Lenkijai bus leidžiama taikyti už minimalius apmokestinimo lygius mažesnius apmokestinimo tarifus labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras.

2 straipsnyje nustatyta, kad prašomas leidimas suteikiamas šešiems mėnesiams, kaip prašo Lenkija, neviršijant Direktyvoje nurodyto maksimalaus šešerių metų laikotarpio.

2024/0004 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo Lenkijai leidžiama taikyti lengvatinius akcizo tarifus labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvą 2003/96/EB, pakeičiančią Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą[17], ypač į jos 19 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) vadovaujantis 2023 m. birželio 19 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2023/1197[18], Lenkijai buvo leista taikyti lengvatinius akcizo tarifus labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras, pagal Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnį. Šis leidimas nustojo galioti 2023 m. birželio 30 d.;

(2) 2023 m. birželio 30 d. raštu Lenkija paprašė leidimo toliau taikyti lengvatinius akcizo tarifus labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras, vadovaujantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsniu. 2023 m. rugsėjo 8 d. ir 2023 m. spalio 5 ir 13 d. Lenkijos valdžios institucijos pateikė prašymą pagrindžiančios papildomos informacijos ir paaiškinimų. Prašoma suteikti leidimą šešių mėnesių laikotarpiui nuo 2023 m. liepos 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.;

(3) kaip teigia Lenkijos valdžios institucijos, sumažinto mokesčio tarifo taikymu siekiama sušvelninti neigiamą poveikį, kurį taikant Direktyvos 2003/96/EB 13 straipsnį galėtų sukelti apmokestinimo lygių padidėjimas dėl išaugusio euro ir zloto kurso. Tas apmokestinimo lygių sumažinimas atitiktų sumą, susidariusią dėl dviejų valiutų kurso skirtumo po metinio koregavimo, atlikto pagal tos direktyvos 13 straipsnį. Dėl to sumažinimo taikomi mokesčio tarifai taptų mažesni už atitinkamus minimalius apmokestinimo lygius, nurodytus Direktyvos 2003/96/EB 9 straipsnyje;

(4) tikėtina, kad prašomu leidimu nebus iškreipta konkurencija ir nebus trukdoma tinkamam vidaus rinkos veikimui. Atsižvelgiant į trumpą priemonės galiojimo trukmę ir susiklosčiusias išskirtines aplinkybes, susijusias su geopolitine padėtimi, prašomas leidimas atrodo tinkamas ir proporcingas. Leidimu Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnio 1 dalyje nurodyti konkrečios politikos, visų pirma Sąjungos aplinkos politikos, tikslai suderinami su būtinybe užtikrinti įmonėms ir namų ūkiams įperkamą energiją. Mokesčio sumažinimu būtų iš dalies kompensuotos išaugusios energijos išlaidos ir jis nėra sumuojamas su jokiais kitokio pobūdžio mokesčių sumažinimais;

(5) todėl Lenkijai turėtų būti leista toliau taikyti prašomus lengvatinius akcizo tarifus labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras;

(6) vadovaujantis Direktyvos 2003/96/EB 19 straipsnio 2 dalimi, kiekvieno pagal tą nuostatą suteikiamo leidimo galiojimo laikotarpis turi būti apribotas. Vis dėlto, siekiant užtikrinti, kad nebūtų pakenkta būsimai esamos teisinės sistemos raidai, tikslinga numatyti, kad jeigu Taryba, veikdama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnio arba bet kurios kitos aktualios nuostatos pagrindu, įvestų pakeistą bendrąją energinių produktų ir elektros energijos apmokestinimo sistemą, prie kurios šis leidimas nebūtų pritaikytas, jis nustotų galioti tą dieną, kurią būtų pradedamos taikyti tos pakeistos bendrosios sistemos taisyklės;

---

17 OL L 283, 2003 10 31, p. 51.

18 OL L 158, 2023 6 21, p. 71.

(7) siekiant užtikrinti sklandų energinių produktų vartotojų patiriamo neigiamo poveikio švelninimą, turėtų būti užtikrinta, kad Lenkija galėtų taikyti prašomą mokesčių sumažinimą nuo 2023 m. liepos 1 d.;

(8) šis sprendimas neturi poveikio Sąjungos taisyklių, susijusių su valstybės pagalba, taikymui,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Lenkijai leidžiama taikyti lengvatinius akcizo tarifus labai sieringam mazutui, gamtinėms dujoms, anglims ir koksui, naudojamiems kaip šildymo kuras, kurie yra mažesni nei atitinkami minimalūs apmokestinimo lygiai, nurodyti Direktyvos 2003/96/EB 9 straipsnyje.

2 straipsnis

Šis sprendimas taikomas nuo 2023 m. liepos 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Tačiau jeigu Taryba, veikdama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnį arba kitą susijusią nuostatą, įvestų pakeistą bendrąją energinių produktų ir elektros energijos apmokestinimo sistemą, prie kurios šio sprendimo 1 straipsniu suteiktas leidimas nebūtų pritaikytas, šis sprendimas nustotų galioti tą dieną, kurią būtų pradedama taikyti ta sistema.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lenkijos Respublikai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė